

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/25/2020
Identifikačné číslo spisu: 4614206823
Dátum vydania rozhodnutia: 27.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4614206823.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka PhD. a JUDr. Ing. Jána Gandžalu PhD. v právnej veci žalobkyne U., bývajúcej v L., zastúpenej Advokátskou kanceláriou JAVOR - TOKÁR, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Stará Vajnorská cesta 37 proti žalovanej Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o náhradu škody na zdraví, vedenej na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 7C/149/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 5. septembra 2019, sp. zn. 12Co/3/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre rozsudkom z 5. septembra 2019, sp. zn. 12Co/3/2019 potvrdil rozsudok Okresného súdu Topoľčany z 2. októbra 2018, č. k. 7C/149/2014-219 ako vecne správny a žalovanému priznal voči žalobkyňi náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

1.2. Odvolací súd uviedol, že predmetom tohto sporu je náhrada škody spôsobenej na zdraví žalobkyne titulom sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 31.642 € s príslušenstvom a jeho 50% zvýšenie vo výške 15.821 €. Žalobkyňa si svoje právo uplatnila v zmysle ustanovenia § 444 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého pri škode na zdraví sa jednorazovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia. Žalobu odôvodnila tým, že v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou zo dňa 22.09.2005 utrpela škodu, ktorú si uplatnila voči žalovanému, s ktorým mal držiteľ motorového vozidla uzavretú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa lekárskeho posudku o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia zo dňa 22.04.2014, vypracovaného posudzujúcim chirurgom

Y. A., potvrdeným prednostom zdravotníckeho zariadenia, bolo ohodnotené sťaženie spoločenského

uplatnenia pre položku 309 - poúrazová hemifaráža HK (čiastočné ochrnutie hornej končatiny) na 750 bodov, čo pri sume 16,48 € za 1 bod predstavuje sumu 12.360 € a sťaženie spoločenského uplatnenia bolo ohodnotené aj znaleckým posudkom znalkýň z odboru psychiatrie, Y. M. č. 41/1014 a Y. H. č. 64/2014 zo dňa 03.06.2014 pre položku 253 - vážne duševné poruchy po ťažkom porušení hlavy na 1170 bodov, čo predstavuje 19.281,60 €. Celkove si pôvodnou žalobou uplatnila sumu 31.642 €, ktorú v priebehu konania zvýšila o 50%, t. j. o 15.821 € a súd túto zmenu uznesením pripustil. Žalovaný vniesol námietku premlčania, ktorú odôvodnil tým, že žalobkyňa si u neho uplatnila nárok už v r. 2012, teda 7 rokov po nehode a už vtedy odmietol plniť z dôvodu premlčania práva. Odvtedy k výraznej zmene zdravotného stavu žalobkyne podľa žalovaného nedošlo, no napriek tomu opätovne žiadala náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia na základe nových posudkov. Súd prvej inštancie prioritne riešil námietku premlčania vznesenú žalovaným. Po doplnení dokazovania konštatoval, že právo žalobkyne bolo na súde uplatnené po uplynutí premlčacej doby, a to aj pri položke SSU č. 309 - poúrazová hemiparéza v nadväznosti na znalecký posudok Y. L., konštatujúcej ustálenie zdravotného stavu v marci 2010, ako aj pri položke SSU č. 253 - vážne mozgové alebo duševné poruchy po ťažkom porušení hlavy, ohodnotenej lekárskeým posudkom zo dňa 20.06.2012.

1.3. Odvolací súd sa s týmito závermi stotožnil s tým, že prvoinštančný súd správne posúdil tieto posudky, ako aj dobu ustálenia zdravotného stavu žalobkyne. Odvolací súd už vo svojom prvom rozhodnutí vydanom v tomto konaní poukázal na to, že účelom zákonného inštitútu premlčania vo všeobecnosti je pobádať oprávneného k tomu, aby pod sankciou neúspechu s uplatnením svojho práva uplatnil toto právo na príslušnom orgáne v zákonom stanovených lehotách a aby tak zbytočne neodďaľoval uspokojenie jeho nároku zo strany povinného subjektu. Zmyslom je teda zvýšenie istoty v právnych vzťahoch, a to aj za cenu straty vynútiteľnosti práva. Použitie námietky premlčania nemá síce za následok zánik práva, ale má za následok zánik jeho súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho pri vznesení námietky premlčania nemožno premlčané právo oprávnenému v súdnom konaní priznať. To platí

pri práve na náhradu škody v prípadoch, v ktorých ešte nie je preukázaná zodpovednosť za škodu alebo výška škody (R 29/1983). Súd prvej inštancie správne aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka o premlčaní a z právneho hľadiska správne uviedol, ako premlčacia doba plynie. Námietky žalobkyne odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie nepovažoval za relevantné. Znalkyne psychiatricky následným posudkom v podstate len potvrdili záver Y. Y. o dobe ustálenia zdravotného stavu z hľadiska posudzovaného následku poškodenia zdravia žalobkyne následkom dopravnej nehody. Ich konštatovanie o dosiahnutí veku plnoletosti bolo všeobecné s ohľadom na rozdiel doby iba dvoch mesiacov, oproti času, kedy daná diagnóza bola bodovo ohodnotená praktickou lekárkou, nesporne s prihliadnutím

na lekárske nálezy zrejme z jej zdravotnej dokumentácie. Tento posudok vyhotovený

Y.. U., všeobecným lekárom pre deti a dorast, akceptovala pôvodne

aj sama žalobkyňa, ktorá ho už v r. 2012 pripojila k žiadosti o zapltenie poisťného plnenia adresovanej žalovanému Nie je zrejme, prečo si ihneď po jeho zamietavom stanovisku neuplatnila svoje právo na náhradu škody na súde s rizikom premlčania svojho práva u oboch ohodnotených položiek. Žalobkyňa zo znaleckého posudku zo dňa 20.06.2012 získala prvotnú informáciu o škode na zdraví, pričom dosiahnutie plnoletosti len s odstupom takmer dvoch mesiacov po uvedenom dni nemohlo na danej skutočnosti nič zmeniť.

2. Proti rozsudku krajského súdu podala dovolanie žalobkyňa. Namietala,

že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenie právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Výtýkala, že v danej veci však súd dospel k nesprávnemu právnemu zisteniu v konaní podstatnej otázke - určenia okamihu, ktorým došlo k ustáleniu zdravotného stavu žalobkyne. Otázka určenia okamihu, kedy prišlo k ustáleniu zdravotného stavu je otázkou odbornou, na ktorej posúdenie sú potrebné odborné znalosti. Ustálenie zdravotného stavu je nepochybne otázkou odbornou, ktorú nie je súd oprávnený riešiť samostatne, ale je povinný za týmto účelom ustanoviť znalca,

a to bez ohľadu na skutočnosť, či konajúci sudca má dostatočné odborné znalosti na jej posúdenie. Napriek vyššie uvedenému, si sudy otázku ustálenia zdravotného stavu vyhodnotili samostatne, keď sa

stotožnili s tvrdeniami žalovanej a pri posúdení tejto skutočnosti dospeli k záveru, ktorý však nemá podklad vo vykonanom dokazovaní. Mohol vo veci sám nariadiť znalecké dokazovanie na posúdenie predmetnej odbornej otázky, ktorú nebol oprávnený sám posudzovať. Odvolací súd teda postupoval v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu vo vzťahu k výkladu a aplikácii § 207 CSP. V zmysle ustálenej judikatúry dovolacieho súdu, súd v prípade, ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba vedecké (odborné) poznatky, musí vychádzať z posudku na to odborne spôsobilej osoby,

a to aj vtedy, pokiaľ by sám disponoval odbornými vedomosťami potrebnými pre posúdenie takejto otázky, navyše odvolací súd nepostupoval s ustálenou súdnou praxou, podľa ktorej od iných dôkazných prostriedkov sa dôkaz znaleckým posudkom podaným ústne či písomne líši tým, že jeho hodnoteniu nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti, súd pritom hodnotí presvedčivosť posudku, čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými prevedenými dôkazmi.

Ide o špecifický a významný dôkaz, ktorý súd použije pri rozhodovacej činnosti založenej na riešení odbornej otázky.

2.1. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhla ako neprípustné dovolanie odmietnuť pre absenciu správneho pomenovania právnej otázky. Dovolateľ prezentoval právnu otázku, ktorú však odvolací súd neriešil a netýkal sa konania. Uviedol ďalej, že dovolaním napadnutý rozsudok krajského súdu je správny v otázke premlčania nároku.

4. Najvyšší súd ako súd dovolací, po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

5. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 ods. 1 CSP.

6. Žalobkyňa uviedla, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a, že prípustnosť dovolania vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, konkrétne ako dôvod prípustnosti uviedla § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. K tomu treba uviesť nasledovné:

7. Dovolateľa, ktorý vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 CSP, vo všeobecnosti zaťažuje (procesná) povinnosť jednoznačným a určitým spôsobom zdefinovať tzv. dovolaciu otázku, ktorú odvolací súd riešil nesprávne (m. m. 1Cdo/162/2018, 3Cdo/141/2018, 4Cdo/37/2017, 5Cdo/190/2018, 8Cdo/14/2018) a zároveň uviesť, ktorý z predpokladov uvedených v tomto ustanovení zakladá prípustnosť ním podaného dovolania (1 Cdo/150/2018, 2Cdo/185/2018, 3Cdo/52/2017, 7Cdo/50/2018, 8Cdo/130/2018). Splnením týchto procesných povinností vytvára pre dovolací súd podklad, ktorý je nevyhnutne potrebný pre posúdenie prípustnosti dovolania a prípadne (pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je prípustné) tiež pre zameranie meritórneho dovolacieho prieskumu.

8. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť

vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod (1Cdo/17/2019, 2Cdo/225/2018, 3Cdo/142/2018, 4Cdo/10/2018, 5Cdo/9/2019, 7Cdo/1/2018, 8Cdo/94/2018).

10. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí, sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

11. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (R 83/2018 a 1Cdo/206/2016, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/27/2017, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/27/2017, 6Cdo/35/2017, 7Cdo/7/2018). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie dovolacieho súdu mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ a mohlo by viesť k procesne neprípustnému bezbrehému dovolaciemu prieskumu priečiaciemu sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (porovnaj tiež Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382 a tiež 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017).

12. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa (2Cdo/167/2017, 3Cdo/235/2016, 5Cdo/13/2018, 7Cdo/114/2018, 8Cdo/78/2017).

13. V danom prípade sa dovolateľka v dovolaní nestotožnila so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu, neoznačila však ani jedno relevantné rozhodnutie v kontexte riešeného sporu dovolacieho súdu, ktoré by v zmysle právnych záverov najvyššieho súdu vyjadrených v judikáte R 71/2018 bolo možné zaradiť do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP).

14. Ak dovolateľka poukazovala na rozhodnutie 5Obo/73/2010 a 7Cdo/41/2010, tieto sa zaoberali otázkou hodnotenia dôkazov, a odbornej spôsobilosti sudcov vyhodnocovať znalecké závery, právny záver súdov v predmetnej veci sa odvíjal od otázky premlčania nároku, začatia plynutia lehoty. V tomto však dovolateľka neoznačila, v čom sa riešenie právnej otázky odklonilo od ustálenej rozhodovacej práce, ani neuviedla relevantné rozhodnutia. Z obsahu dovolania by bolo možné vyvodiť, že dovolateľka

namieta nesprávne vyhodnotenie dôkazov, čo však nespadá pod prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a nenapĺňa ani ostatné dôvody prípustnosti dovolania.

15. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolacie dôvody nie sú v dovolaní vymedzené spôsobom zodpovedajúcim § 431 až § 435 CSP. Vzhľadom na to nemohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu napadnutého rozhodnutia.

16. Najvyšší súd odmietol dovolanie podľa § 447 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

17. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.